

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **P. F. Z.**, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Valdice**, se sídlem nám. Míru 55, Valdice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 8. 2011, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2013, čj. 30 A 5/2012 – 34,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2013, čj. 30 A 5/2012 – 34, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 8. 2011 uložil žalovaný žalobci kázeňský trest podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), spočívající v jeho umístění do uzavřeného oddělení na 7 dní, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. Kázeňský trest byl uložen proto, že žalobce dne 2. 8. 2011 kolem 10.40 hod. v ubytovně D opakovaně odmítl splnit příkaz dozorce prap. S. k přestěhování na určenou celu malokapacitního ubytování, čímž se dopustil hrubého porušení § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí stížnost, kterou žalovaný, za kterého jednal speciální pedagog JUDr. Š., zamítl rozhodnutím o stížnosti ze dne 8. 8. 2011 (dále též „napadené rozhodnutí“).

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí ze dne 8. 8. 2011 správní žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji usnesením ze dne 15. 12. 2011, čj. 11 A 283/2011 – 13, postoupil Krajskému soudu v Hradci Králové. Žalobce namítl, že ač se snažil plnit své povinnosti, byl často nespravedlivě trestán kázeňskými tresty. Proti žalobcovu přesunu na malokapacitní celu se vyslovili vězni na této cele z důvodu, že v cele nebyla žádná volná kapacita. To mohl dosvědčit dozorce S., který vzniklou situaci vyřešil kázeňským lístkem, a žalobce setrval v původní cele. Žalobce do kázeňského lístku uvedl, že se podrobně vyjádří v příloze, což také učinil. Toto vyjádření však JUDr. Š. odmítl přijmout, takže se žalobce nemohl k obvinění vyjádřit. Z rozhodnutí dále nebylo patrné, jaké právní předpisy byly porušeny a co bylo prokázáno.

[4] Žalovaný odkázal ve vyjádření k žalobě na záznam o kázeňském přestupku žalobce ze dne 30. 6. 2011, zpracovaný inspektorem prap. N. Kázeňský přestupek spočíval v tom, že se žalobce věnoval místo kroužku stolního tenisu posilování, a byla mu za něj uložena důtka. Žalovaný zdůraznil, že kázeňské tresty podle § 46 odst. 3 písm. a) až d) a i) zákona o výkonu trestu odnětí svobody nepodléhají soudnímu přezkumu, a označil žalobu za nepřípustnou. Také uvedl, že zaměstnanci žalovaného postupovali v souladu s příslušnými předpisy. V kázeňských věcech je významná flexibilita rozhodování a snaha udržovat ve věznici pořádek a bezpečnost. Nelze proto na kázeňská rozhodnutí klást nároky srovnatelné s běžnými správními rozhodnutími. Napadené rozhodnutí obsahovalo dostatečně přesnou specifikaci rozhodujícího orgánu i odsouzeného, výrokovou část, popis skutku, závěr o porušení konkrétní právní normy vymezeným skutkem i poučení o oprávněném prostředku.

[5] Krajský soud zrušil napadené rozhodnutí rozsudkem ze dne 27. 2. 2013, čj. 30 A 5/2012 - 34. Konstatoval, že žalobce napadl žalobou rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011. Žaloba byla zaslána žalovanému k vyjádření. Ten se však nevyjádřil k projednávané věci, ale ke zcela jinému kázeňskému trestu. Z rozhodnutí nelze podle soudu zjistit, jestli byly naplněny všechny znaky údajně spáchaného kázeňského přestupku. Není taktéž zřejmé, jak byly dodrženy základní zásady kázeňského řízení. V rozhodnutí o kázeňském trestu chybí podstatné náležitosti. Rozhodnutí obsahuje pouze obecná a nic neříkající prohlášení.

III.

[6] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. c) a d) s. ř. s. Napadený rozsudek označil za nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a pro jiné vady řízení před soudem, a dále za zmatečný z důvodu chybějících podmínek řízení.

[7] Stěžovatel upozornil na to, že žalobce podal u Městského soudu v Praze dvě samostatné žaloby proti dvěma rozdílným kázeňským rozhodnutím. První žaloba se týkala rozhodnutí ze dne 15. 7. 2011, podle kterého se žalobce věnoval posilování místo kroužku stolního tenisu. Druhá žaloba se týkala rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011, podle kterého se

žalobce odmítl přestěhovat na malokapacitní celu navzdory výslovnému pokynu dozorce. Městský soud obě žaloby postoupil Krajskému soudu v Hradci Králové, přičemž oběma žalobám přiřadil stejnou spisovou značku. To bylo podle všeho způsobeno tím, že obě žaloby byly podány ve stejný den. I krajský soud pravděpodobně považoval obě žaloby za stejnopisy týkající se shodné věci, neboť oběma žalobám rovněž přiřadil shodnou spisovou značku, jednu žalobu poslal stěžovateli k vyjádření a druhou žalobu si ponechal. Proto se stěžovatel vyjádřil k jinému podání, než které bylo předmětem soudního přezkumu. Žaloba, o které krajský soud rozhodoval ve věci samé, nebyla stěžovateli vůbec doručena k vyjádření.

[8] Shora uvedené bylo patrné i z narační části rozsudku krajského soudu. Krajský soud do něj zapracoval i vyjádření stěžovatele, ze kterého bylo zjevné, že se stěžovatel vyjadřoval ke skutkově zcela odlišnému případu. Stěžovatel spatřoval v postupu krajského soudu porušení § 74 s. ř. s., neboť byl soudem vyzván k předložení správního spisu a k vyjádření k žalobě v jiné věci. Stěžovatel neobdržel projednávanou žalobu, nýbrž žalobu zcela odlišnou. Nedostal tak vůbec možnost vyjádřit se k projednávané věci.

[9] Jako důkaz svých tvrzení stěžovatel přiložil výzvu krajského soudu ze dne 2. 2. 2012, sp. zn. 30 A 5/2012, k předložení správního spisu a k vyjádření se k žalobě. Přílohou této výzvy byla žaloba, týkající se kázeňského provinění ze dne 30. 6. 2011.

IV.

[10] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud porovnal obsah žaloby, která je součástí soudního spisu, a žaloby, kterou krajský soud zaslal stěžovateli k vyjádření. Z tohoto porovnání je zřejmé, že se jedná o obsahově rozdílná podání. Žalobou, která je součástí soudního spisu, žalobce brojil proti kázeňskému trestu ze dne 2. 8. 2011, uloženému za neuposlechnutí příkazu dozorce přestěhovat se na jinou celu. Žaloba, k níž se na výzvu soudu vyjadřoval stěžovatel, se týkala dřívějšího kázeňského přestupku ze dne 30. 6. 2011, kdy jmenovaný během kroužku stolního tenisu provozoval bez povolení jinou aktivitu, a to posilování. Ze soudního spisu a z listin předložených stěžovatelem se jeví, že stěžovatel dostal možnost vyjádřit se pouze k žalobě, o které však soud následně nerozhodoval. Stěžovatelovo vyjádření krajský soud převzal do narační části rozsudku, aniž by se blíže zabýval tím, proč se stěžovatel vyjadřoval ke skutkově zcela odlišné záležitosti.

[14] Komunikaci soudu s účastníky po podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu upravuje zejména § 74 odst. 1 s. ř. s., podle něhož předseda senátu doručí žalobu žalovanému do vlastních rukou a doručí ji těm osobám zúčastněným na řízení, jejichž okruh je ze žaloby zřejmý. Současně uloží žalovanému, aby nejdéle ve dvouměsíční lhůtě předložil správní spisy a své vyjádření k žalobě. Došlé vyjádření doručí žalobci a osobám zúčastněným na řízení; přitom může žalobci uložit, aby podal repliku. Předseda senátu

může uložit i jiným osobám nebo úřadům, aby předložily své spisy k projednání věci potřebné, popřípadě také sdělily své stanovisko k věci.

[15] Podle ustálené judikatury k čl. 6 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (dále jen „Úmluva“) zahrnuje koncept spravedlivého procesu také právo na kontradiktorní řízení, podle kterého účastníci musí mít příležitost nejen předložit každý důkaz nutný k tomu, aby obhájili své nároky, ale také musí být seznámeni s každým důkazem nebo stanoviskem, jejichž účelem je ovlivnit rozhodování soudu, a musí mít možnost se k nim vyjádřit (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci Nideröst-Huber proti Švýcarsku ze dne 18. února 1997, Reports 1997-I, str. 108, § 24, a rozsudek ve věci Mantovanelli proti Francii ze dne 18. března 1997, Reports 1997-II, str. 436, § 33).

[16] Je tedy zřejmé, že účastníci musí být seznámeni s každým důkazem nebo stanoviskem, jejichž účelem je ovlivnit rozhodování soudu, a musí mít možnost se k nim vyjádřit. Obsah soudního spisu nevytváří spolehlivý podklad v tom, že se tak stalo. Je nutno také přihlédnout k tomu, že ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s. V případě, kdy soud rozhoduje o věci samé bez jednání, je totiž nezbytné, aby účastníci řízení měli k dispozici všechny podklady, ze kterých bude soud při samotném rozhodování vycházet. Nedoručení vyjádření druhému z účastníků řízení za situace, kdy je soudem o žalobě rozhodováno bez jednání a za situace, kdy soud z tohoto vyjádření ve svém rozsudku vycházel, je vadou řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2007, čj. 2 Afs 91/2007 – 90).

[17] Výše uvedené platí tím spíše, jedná-li se o žalobu, tedy první a klíčové podání žalobce ve věci samé, ve kterém jsou shromážděny všechny podstatné žalobní námítky, které jsou předmětem soudního přezkumu. Z hlediska zásady kontradiktorního řízení nelze žalovanému upřít právo seznámit se s obsahem žalobních námitek a vyjádřit se k nim. Projevem této zásady je ostatně i zmiňovaný § 74 s. ř. s., který upravuje povinnost soudu doručit žalobu žalovanému a případně dalším osobám zúčastněným na řízení a dát jim prostor se k žalobě vyjádřit. Jak vyšlo najevo, v projednávaném případě vůbec nebyla žaloba, o níž soud rozhodoval, stěžovateli doručena.

[18] Pokud tedy krajský soud žalobu stěžovateli nedoručil a poté z této žaloby vycházel v rozsudku, dopustil se procesního pochybení. Krajský soud měl po zjištění, že obsah vyjádření k žalobě obsahově nesouvisí s podanou žalobou, procesně reagovat směrem k žalovanému a pokusit se vyjasnit tento nesoulad. Tím by předešel tomu, že podstatné skutečnosti vyplynuly až v řízení o kasační stížnosti. Za této situace netřeba podrobněji zkoumat, zda prvotní příčinou vzniklé situace byl již nesprávný postup Městského soudu v Praze, který (patrně) považoval jedno z podání žalobce, doručené ve stejný den, za stejnopis jiné žaloby, a proto mu přidělil shodnou spisovou značku. Řízení před krajským soudem je tedy zatíženo vadou, přičemž tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že již toto pochybení odůvodňuje zrušení napadeného rozsudku.

[19] Stěžovatel označil rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost. Nejvyšší správní soud se s tímto názorem neztotožnil. Za

nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 - 78, dostupný na www.nssoud.cz). Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze dále považovat ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, a dále taková rozhodnutí, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS). Takový případ v projednávané věci nenastal. Stěžovatel ani blíže nespecifikoval, v čem spatřuje nesrozumitelnost napadeného rozsudku. Skutečnost, že soud doručil stěžovateli jinou žalobu k vyjádření než tu, která byla předmětem přezkumu, neměla za následek nesrozumitelnost výsledného rozhodnutí, ale jednalo se o jinou vadu řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[20] Podobně se nelze ztotožnit ani s názorem stěžovatele, že rozsudek byl zmatečný pro chybějící podmínky řízení. Nejvyšší správní soud takovou vadu řízení neshledal, stěžovatel ostatně ani neuvedl, která z podmínek řízení podle jeho názoru chybí.

[21] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v nynějším rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud však zdůrazňuje, že rozsudek žádným způsobem nepředjímá následné meritorní rozhodnutí krajského soudu.

[22] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první *in fine* s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. prosince 2013

JUDr. Jan Passer
předseda senátu